

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Інститут екранних мистецтв
Кафедра продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Інга Чхатарашвілі-Петраш

« 31 » 08 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКЕ КІНО В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО КІНОПРОЦЕСУ

(назва навчальної дисципліни)

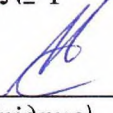
рівень вищої освіти	другий (магістерський)
спеціальність	B1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво
спеціалізація	B1.02 Кіно-, медіавиробництво
освітня програма	Продюсерство аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва

Київ – 2026

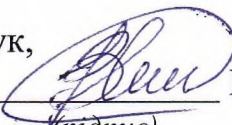
Розробник: Новікова Людмила Євгеніївна, старший викладач кафедри продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва, кандидат мистецтвознавства

Викладач: Новікова Людмила Євгеніївна, старший викладач кафедри продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва, кандидат мистецтвознавства

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва Інституту екранних мистецтв протокол від 26.08.2026 № 1

Завідувач кафедри Людмила НОВІКОВА
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Продюсерство аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва»

доцент, доктор економічних наук,
заслужений економіст України Владислав МИЛЕНЬКИЙ
26.08.2026
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання	
	денна	заочна
Характеристика навчальної дисципліни	<i>Обов'язкова</i>	
Курс	1	1
Семестр	I	I
Кількість кредитів	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні	
	26	6
	Семінарські	
	6	2
	Самостійна робота	
	88	112
Вид підсумкового контролю	<i>залік</i>	<i>залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати цілісне розуміння українського кінематографа як складової світового кінопроцесу через осмислення історичних, творчих, культурних та інституційних взаємозв'язків між Україною і світом у сфері аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва.

Завдання:

1. Розкрити особливості історичного розвитку українського кінематографа та його місце у світовому кінопроцесі.
2. Висвітлити основні форми взаємодії українського кінематографа зі світовими кінематографічними традиціями, художніми напрямами та культурними процесами.
3. Оприаявити роль і внесок митців українського походження у розвиток світового кінематографа.
4. Розкрити особливості формування образу України та українців в аудіовізуальному мистецтві інших країн.
5. Сформувати розуміння впливу культурної глобалізації, міжнародної співпраці та стратегічних наративів на розвиток українського і світового кінематографа.
6. Сформувати здатність виявляти й осмислювати історичні, творчі, культурні та інституційні взаємозв'язки між українським і світовим кінопроцесом.

Передумови для вивчення: базові знання з кінематографії, навички роботи з науковими джерелами та електронними інформаційними ресурсами.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Володіти методологією та методикою наукового пізнання сучасних проблем аудіовізуального мистецтва та виробництва.

ПРН 2. Уміти застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні та вирішенні проблем теорії та практики аудіовізуального мистецтва та виробництва.

ПРН 6. Вільно спілкуватись іноземною мовою усно і письмово в науковій, творчовиробничій та суспільній сферах діяльності.

ПРН 7. Оцінювати якість аудіовізуальних творів, враховувати ризики при їх виробництві.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт								
	денна форма				заочна форма				
	усього	у тому числі			усього	у тому числі			
		лекції	семінари	сам. робота		лекції	семінари	сам. робота	лекції
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11
1 курс / 1 семестр:									
Тема 1. Співпраця світових кінематографістів в українських кінопроектах доби ВУФКУ	10	2		8	14	2	-	-	12
Тема 2. Італійський неореалізм і поетична школа українського кіно.	10	2	-	8	12	-	-	-	12
Тема 3. Митці українського походження у світовому кіно	18	4	2	12	16	2	-	-	14
Тема 4. Екзистенційні теми в українському і світовому кіно .	14	4	-	10	12	-	-	-	12
Тема 5. Антропологія екранного простору.	16	4	-	12	12	-	-	-	12
Тема 6. Гендерні аспекти українського і світового кіно.	12	2	2	8	12	-	-	-	12
Тема 7. Образ України та українців на світовому екрані.	16	4	2	10	12	-	-	-	12
Тема 8. Стратегічні наративи в світовому кінопроцесі.	10	2	-	8	12	-	-	-	12
Тема 9. Культурна глобалізація і національні кінематографії.	14	2	-	12	18	2	2	-	14
Разом	120	26	6	88	120	6	2	-	112

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Співпраця світових кінематографістів в українських кінопроектах доби ВУФКУ

Тему присвячено діяльності ВУФКУ як унікального явища в історії українського та європейського кінематографа 1920-х років, що функціонувало як простір активної міжнародної мистецької взаємодії. Розглядаються практики

залучення іноземних фахівців (Карл Менгельберг, Йосип Рона, Генріх Байзенгерц, Маріус Гольдт та ін) міжнародний обмін творчими та виробничими методами, а також інституційні умови, що забезпечували включення українського кіно 1920-х років у світовий кінопроцес. Особлива увага приділяється культурологічному та мистецтвознавчому осмисленню цієї співпраці як ранньої моделі транснаціонального кіно, у межах якої поєднувалися локальні теми, національна специфіка та міжнародні естетичні тенденції.

Основні поняття / ключові слова: ВУФКУ, міжнародна співпраця, транснаціональне кіно, міжвоєнний кінематограф, культурний обмін, мистецькі практики, кіномодернізм, інституційний контекст, національна кіномова, світовий кінопроцес.

Зміст:

Рекомендована література

Основна:

1. Матяш І. Eugène Deslaw: un cinématographe français et un historien ukrainien de la diplomatie. Kyiv; Nice; New York; Ostroh, 2019. 196 p. <https://idud.oa.edu.ua/matiash-i-eugene-deslaw-un-cinematographe-francais-et-un-historien-ukrainien-de-la-diplomatie/>
2. Iordanova D. Introduction: Ukrainian Cinema's Top 100. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 117–134. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p117_001.pdf

Додаткова:

1. Брюховецька Л. Перерваний політ. Українське кіно часів ВУФКУ: спроба реконструкції. Київ: Редакція журналу «Кіно-Театр»; ВД «Києво-Могилянська академія», 2018. 570 с. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=6287>
2. Матяш І. «Я борюся тут проти буржуазного кіна...»: нові документи про співпрацю Євгена Слабченка (Ежена Деслава) з ВУФКУ. Кіно-Театр. 2015. № 3. С. 41–44. [Відкрите посилання на повний текст потребує уточнення.]
3. Nebesio B. Y. Panfuturists and the Ukrainian Film Culture of the 1920s. KinoKultura. 2009. Special Issue No. 9. <https://www.kinokultura.com/specials/9/nebesio.shtml>

Тема 2. Взаємозв'язок українського поетичного кіно з італійським неореалізмом.

Основні поняття/ключові слова: італійський неореалізм, гуманізм у кіно, соціальна реальність, авторський кінематограф, символізм, поетичне кіно.

Зміст: розглядаються типологічні паралелі між італійським неореалізмом (Алессандро Блазетті, Роберто Росселліні, брати Паоло і Вікторіо Тавіані, Карло Лідзані та ін.) і художніми світами Олександра Довженка та Марка Донського. У межах теми аналізується, як соціально орієнтована естетика італійського неореалізму та метафорично-образна мова українського поетичного кіно по-різному відповідають на виклики історичного часу, формуючи альтернативні моделі гуманістичного висловлювання в кіно. Особливу увагу приділено культурному контексту, світоглядним передумовам і ролі цих течій у формуванні міжнародного уявлення про національні кінематографії.

Рекомендована література

Основна:

1. Papazian E. Ethnography, Incongruity, History: Soviet Poetic Cinema. The Russian Review. 2023. <https://doi.org/10.1111/russ.12400>
2. Демура А. Кіно травмуючої дійсності: між репрезентацією та досвідом. Науковий вісник КНУТКиТ ім. І. К. Карпенка-Карого. 2024. № 34. С. 106–113. <https://nv.knutkt.edu.ua/article/download/305198/306893>
3. Новікова Л. Італійська рецепція фільмів Олександра Довженка. IX Міжнародний конгрес українців. Мистецтвознавство. Культурологія. Київ, 2019. С. 351–358. <https://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/zbirnyky/2019/mk.pdf>
4. Kuzma K. The Earth in the Land: Internationalism, Regional Culturalism, and Cosmopolitanism in 1960s Films from Soviet Ukraine. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 218–242. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p253_008.pdf

Додаткова:

1. Поетичне кіно: заборонена школа: збірник статей і матеріалів / упоряд. Л. Брюховецька. Київ: АртЕк, 2001. 464 с. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2882>
2. Брюховецька Л. Найцікавіша історія в Європі. Екранні версії. Київ: Задруга, 2014. 496 с. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=6287>

Тема 3. Митці українського походження у світовому кіно

Основні поняття/ключові слова: *транснаціональна ідентичність, діаспора, авторство, національна приналежність, глобальний кінопроцес.*

Зміст: тема зосереджена на творчій діяльності митців українського походження у світовому кінематографі (Е. Дмитрик, Дж. Годяк, А. Стен, Д. Тьомкін, Л. Шрайбер, Є. Гудзь, Г. Хмара, М. Йовович та ін.). Розглядаються питання транснаціональної ідентичності, культурної мобільності, інтеграції у різні кінематографічні системи та впливу українського культурного досвіду на глобальні кінопрактики.

Рекомендована література

Основна:

1. Матяш І. Eugène Deslaw: un cinématographe français et un historien ukrainien de la diplomatie. Kyiv; Nice; New York; Ostroh, 2019. 196 p. <https://idud.oa.edu.ua/matiash-i-eugene-deslaw-un-cinematographe-francais-et-un-historien-ukrainien-de-la-diplomatie/>
2. Сукненко С. Станіслав Сукненко: кіноілюзіон як терапія. І не тільки... / інтерв'ю Л. Брюховецької. Кіно-Театр. 2024. № 1. С. 38–40. <https://ktm.ukma.edu.ua/index.php/ktm/article/view/482>
3. Васюра Н. Анна Стен. Невідома історія першої української зірки Голлівуду. Київ: Stretovych, 2026. 280 с. <https://stretovych.com.ua/product/anna-sten/>

Додаткова:

1. Матяш І. «Я борюсь тут проти буржуазного кіна...»: нові документи про співпрацю Євгена Слабченка (Ежена Деслава) з ВУФКУ. Кіно-Театр. 2015. № 3. С. 41–44. [Відкрите посилання на повний текст потребує уточнення.]
2. Стягайло В. Анна Стен: історія першої української зірки Голлівуду. LB.ua. 2026. 12 липня 2026. https://lb.ua/culture/2026/07/12/750828_anna_sten_istoriya_pershoyi.html

Тема 4. Екзистенційні теми в українському і світовому кіно

Зміст: Тему присвячено аналізу екзистенційних проблем, що осмислюються в українському та світовому кінематографі, зокрема питань сенсу життя, свободи й відповідальності, вибору, самотності, страху, смерті, провини та граничного досвіду. Розглядається, як кіно різних національних традицій трансформує філософські екзистенційні ідеї у художні образи, наративні структури та візуальні рішення.

Особливу увагу приділено розглядові українського кіно в контексті світових кінематографічних практик. Тема дозволяє осмислити українське кіно як частину глобального екзистенційного дискурсу та водночас як носія унікального культурного досвіду.

Основні поняття/ключові слова: *сенси життя, свобода і вибір, відповідальність, самотність, страх, смерть, візуальна метафора, культурний контекст.*

Рекомендована література

Основна:

1. Клопенко М. Екзистенціальний вимір польського кіно «морального занепокоєння» та фільмів української «міської прози»: діалог культур. *Культура України*. 2025. № 88. С. 55–72. <https://ku-khsac.in.ua/article/download/325592/315529>
2. Демура А. Кіно травмуючої дійсності: між репрезентацією та досвідом. *Науковий вісник КНУТКиТ ім. І. К. Карпенка-Карого*. 2024. № 34. С. 106–113. <https://nv.knutkt.edu.ua/article/download/305198/306893>
3. Чміль Г. Людина –екран: візуальна антропологія (пост)сучасності. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2020. 256 с. https://icr.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Book_2020_Hanna_Chmil.pdf

Додаткова:

1. Брюховецька Л. Найцікавіша історія в Європі. Екранні версії. Київ: Задруга, 2014. 496 с. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=6287>
2. Sachleben M. Contested Identities, Hunger, and Emigration: Themes in Ukrainian Cinema to Explain the Present Day. *Czech Journal of International Relations*. 2024. Vol. 59, No. 1. P. 153–176. <https://doi.org/10.32422/cjir.771>

Тема 5. Антропологія екранного простору.

Зміст: тему присвячено антропології екранного простору. Місто розглядається як художній, соціальний і символічний простір у кіно. Порівнюються способи репрезентації урбаністичного середовища в українському та світовому кінематографі, роль міста у формуванні історичної пам'яті, національної, локальної та індивідуальної ідентичності.

Основні поняття/ключові слова: *урбаністика, міський простір, візуальна репрезентація, символіка міста, соціальний ландшафт, кіномова.*

Рекомендована література

Основна:

1. Чміль Г. Людина –екран: візуальна антропологія (пост)сучасності. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2020. 256 с. https://icr.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Book_2020_Hanna_Chmil.pdf
2. Новікова Л. Одеса як основа кіносвіту Кіри Муратової. *Кіно-Театр*. 2025. № 6. С. 31–33. <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/30c7de1e-999a-4d6c-9354-1ebe09eb29a7>

3. Грабович І. Два метасюжети: мандрівка й толока. Детектор медіа. 2020. 4 квітня. <https://detector.media/kritika/article/176123/2020-04-04-kino-bereznya-dva-ukrainski-metasyuzhety-mandrivka-y-toloka/>

Додаткова:

1. Брюховецька Л. Найцікавіша історія в Європі. Екранні версії. Київ: Задруга, 2014. 496 с. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=6287>

2. Iordanova D. Introduction: Ukrainian Cinema's Top 100. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 117–134. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p117_001.pdf

Тема 6. Гендерні аспекти українського і світового кіно.

Зміст: Тему присвячено аналізу гендерних аспектів розвитку українського та світового кінематографа. Розглядаються історичні та сучасні умови доступу жінок до ключових творчих і управлінських позицій у кіноіндустрії, гендерні асиметрії у професійних ієрархіях, а також інституційні й культурні чинники, що впливають на видимість жіночого авторства.

У межах теми аналізуються режисерські та продюсерські практики жінок у різних національних кінематографіях, специфіка гендерної репрезентації у фільмах. Аналізуються образи, наративні ролі, авторські підходи, а також світовий аудіовізуальний дискурс ЛГБТ спільноти.

Основні поняття/ключові слова: *гендер, трансгендер, репрезентація, ідентичність, квір кінематограф, жіночий і чоловічий образ, соціальні ролі.*

Рекомендована література

Основна:

1. Журавльова Т. Жанр мелодрами та гендерні стереотипи в екранних мистецтвах. Науковий вісник КНУТКиТ ім. І. К. Карпенка-Карого. 2023. № 33. С. 103–110. <https://nv.knutkt.edu.ua/article/view/291482>

2. Журавльова Т. Чоловічі образи в українському кінематографі: «слабкий батько» як соціокультурний конструкт екрану 1920–1930-х років. Мистецтвознавство України. 2024. № 24. <https://mystukr.mari.kyiv.ua/article/view/318918>

3. Zhuravliova T. V. Images of Women in Ukrainian Poetic Cinema: Metamorphoses of Femininity. European Scientific e-Journal. 2025. No. 37. P. 7–16. <https://doi.org/10.47451/cul2025-05-01>

Додаткова:

1. Чміль Г. Людина – екран: візуальна антропологія (пост)сучасності. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2020. 256 с. https://icr.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Book_2020_Hanna_Chmil.pdf

2. Iordanova D. Introduction: Ukrainian Cinema's Top 100. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 117–134. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p117_001.pdf

Тема 7. Образ України та українців на світовому екрані.

Зміст: тему присвячено репрезентації України та українців у світовому кінематографі в історичній перспективі та в сучасному контексті. Розглядаються домінантні образи, наративні моделі й стереотипи, через які Україна постає в іноземному кіно, а також культурні, політичні та геополітичні чинники, що впливають на формування цих уявлень. Особлива увага приділяється

співвідношенню зовнішнього погляду на Україну з внутрішніми українськими стратегіями саморепрезентації.

У межах теми аналізується трансформація образу України в умовах глобальних медіа, війни та активізації культурної дипломатії, а також роль кіно як інструменту формування міжнародного сприйняття країни та її символічного статусу у світовому кінопроцесі.

Основні поняття/ключові слова: *національний образ, саморепрезентація, культурні стереотипи, зовнішній погляд, інакшість, образ країни в кіно, культурна ідентичність, історична пам'ять, війна і медіа, культурна дипломатія, символічна політика, міжнародне сприйняття, світовий кінопроцес.*

Рекомендована література

Основна:

1. Новікова Л. Динаміка зміни іміджу України в аудіовізуальному мистецтві XXI століття. Матеріали до української етнології. 2022. Вип. 21 (24). С. 112–116. <https://mue.etnolog.org.ua/2022-rik/21-24/2460-rozvidky-ta-materialy/5524-dynamika-zminy-imidzhu-ukrainy-v-audiovizualnomu-mystetstvi-xxi-stolittia>
2. Черкасова Н. «Містер Джонс» і зображення Голодомору на світовому екрані. Культура України. 2025. № 87. С. 72–86. <https://ku-khsac.in.ua/article/view/322046>
3. Sachleben M. Contested Identities, Hunger, and Emigration: Themes in Ukrainian Cinema to Explain the Present Day. Czech Journal of International Relations. 2024. Vol. 59, No. 1. P. 153–176. <https://doi.org/10.32422/cjir.771>

Додаткова:

1. Iordanova D. Introduction: Ukrainian Cinema's Top 100. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 117–134. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p117_001.pdf
2. Новікова Л. Український кінематограф у добу глобалізації світового кіновиробництва. Українська художня культура в умовах інформаційного суспільства. Київ: ІМФЕ, 2019. С. 279–298. <https://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2019/kult.pdf>

Тема 8. Стратегічні наративи в українському та світовому кіно

Зміст: тему присвячено аналізу стратегічних наративів у світовому кінематографі, спрямованих на формування міжнародного іміджу країн засобами аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва. Розглядається кіно як інструмент культурної дипломатії та soft power, що здатний впливати на міжнародне сприйняття держави шляхом трансляції ціннісних, моральних і культурних смислів без використання прямих пропагандистських механізмів.

У межах теми аналізуються кінематографічні приклади, в яких національний історичний або релігійно-культурний досвід подається у формі універсального наративу, зрозумілого глобальній аудиторії. Окрему увагу приділяється механізмам формування позитивного іміджу країни через складні, неідеалізовані наративи, в яких травматичний досвід стає основою для осмислення цінностей відповідальності, гідності та морального вибору. Тема дозволяє розглянути українське та світове кіно як простір стратегічного смислотворення, у межах якого національні історії інтегруються в глобальний культурний контекст.

Основні поняття/ключові слова: *стратегічний наратив, культурна дипломатія, смислотворення, медіавплив, глобальні комунікації, символічна політика.*

Рекомендована література

Основна:

1. Данилюк В. Наративи в ігровому кіно: сутність, значення і контекст російсько-української війни. Питання культурології. 2025. № 45. С. 90–108. <https://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/325037>
2. Menechelli P. Cinema as Soft Power: China's Strategic Narratives in Brazil. Revista Brasileira de Política Internacional. 2025. Vol. 68, No. 2. Article e016. <https://www.scielo.br/j/rbpi/a/mVDX5cKbXWysVjvMSPsc8mQ/?format=pdf&lang=en>
3. Ladygina Y. V. Cyborgs vs. Vatriks: Hybridity, Weaponized Information, and Mediatized Reality in Recent Ukrainian War Films. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 157–193. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p253_008.pdf

Додаткова:

1. Новікова Л. Динаміка зміни іміджу України в аудіовізуальному мистецтві XXI століття. Матеріали до української етнології. 2022. Вип. 21 (24). С. 112–116. <https://mue.etnolog.org.ua/2022-rik/21-24/2460-rozvidky-ta-materialy/5524-dynamika-zminy-imidzhu-ukrainy-v-audiovizualnomu-mystetstvi-xxi-stolittia>
2. Черкасова Н. «Містер Джонс» і зображення Голодомору на світовому екрані. Культура України. 2025. № 87. С. 72–86. <https://ku-khsac.in.ua/article/view/322046>

Тема 9. Культурна глобалізація і національні кінематографії

Зміст: Тему присвячено впливу процесів культурної глобалізації на розвиток національних кінематографій у сучасному світовому кінопроцесі. Розглядаються механізми транснаціонального обігу фільмів, уніфікації кіномовних практик, стандартизації жанрових моделей та вплив глобальних ринків, фестивалів і стримінгових платформ на національне кіновиробництво.

У межах теми аналізується напруга між глобальними культурними тенденціями та збереженням національної ідентичності в кіно, а також стратегії адаптації національних кінематографій до умов світового аудіовізуального простору. Особлива увага приділяється питанням культурної асиметрії, нерівності доступу до ресурсів і символічного капіталу, а також ролі державної та інституційної підтримки у збереженні національної специфіки кінематографа.

Тема дозволяє осмислити українське кіно в контексті глобалізаційних процесів як частину світової системи культурного обміну, що одночасно зазнає впливу глобальних трендів і формує власні моделі культурної саморепрезентації.

Основні поняття/ключові слова: культурна глобалізація, національне кіно, глобальні культурні потоки, уніфікація кіномови, культурна ідентичність, саморепрезентація, глобальний і локальний контекст.

Рекомендована література

Основна:

1. Основна

1. Новікова Л. Український кінематограф у добу глобалізації світового кіновиробництва. Українська художня культура в умовах інформаційного суспільства. Київ: ІМФЕ, 2019. С. 279–298. <https://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2019/kult.pdf>
2. Новікова Л. Українське кіно у світовому кінопроцесі: фестивалі, копродукція, сервісна співпраця. Енергія відродження. Українське кіно 2014–2020. Київ, 2022. С. 229–237. <https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstreams/8ee88a75-d528-4664-8879-b4a8c126aead/download>

3. Pohrebniak H. Ukrainian Cinematography in the Context of Intercultural Cooperation. Images. 2023. Vol. 34, No. 43. P. 77–92. <https://doi.org/10.14746/i.2023.34.43.6>
4. Iordanova D. Introduction: Ukrainian Cinema's Top 100. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 117–134. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p117_001.pdf

Додаткова:

5. The Question of Language in Contemporary Ukrainian Cinema / A. Vidaud. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 135–156. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p253_008.pdf
6. Пототська О., Коробко М. Cinema between the past and future: traditions, preservation, popularization. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2024. № 50. С. 58–70. <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/974>

5. Методи навчання

Форми організації освітнього процесу та методи навчання:

- **інтерактивні лекції** побудовано на активній взаємодії студентів між собою та з викладачем шляхом діалогу/ полілогу, взаємонавчання. У процесі діалогічного навчання студенти навчаються оцінювати альтернативні думки, ухвалювати продуктивні рішення. Передбачає переривання розповіді педагога і обговорення аспектів теми, які виявились складними для сприйняття або зацікавили студентів. Інтерактивна лекція допускає імпровізовані виступи одного або кількох студентів з метою активного засвоєння теми здобувачами освіти.

- **семінари-дискусії** передбачають обмін думками учасників з приводу проблемних питань; сприяють розвитку критичного мислення студентів, виробленню вміння аргументувати власну думку; вчать оцінювати пропозиції співрозмовників, критично підходити до власних поглядів;

- **кейс-метод** – метод аналізу конкретних ситуацій – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціаліста й передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків у процесі опанування навчального матеріалу.

При викладенні змісту дисципліни використовуються також різноманітні методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи навчання за джерелом знань (словесні, наочні, практичні).

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Завдання для самостійної роботи

Результати виконання завдань самостійної роботи здобувачі презентують у формі доповідей на семінарських заняттях, а також участі в обговоренні на семінарських заняттях та інтерактивних лекціях відповідно до тематичного плану дисципліни. Результати доповідей та участь в обговоренні враховуються під час поточного оцінювання.

7.

№	Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1 курс / 1 семестр				
1	Співпраця світових кінематографістів в українських кінопроектах доби ВУФКУ	Аналіз діяльності окремо взятих світових кінематографістів у ВУФКУ.	Участь в обговоренні на інтерактивній лекції та СЗ	0-4
2	Італійський неореалізм і поетична школа українського кіно.	Характеристика впливу О. Довженка і М. Донського на італійських неореалістів.	Участь в обговоренні на інтерактивній лекції та СЗ	0-4
3	Митці українського походження у світовому кіно.	Роль кінематографістів українського походження (Е. Дмитрика, Дж. Годяка та ін.) в розвитку Голлівуду.	Доповідь на СЗ	0-20
			Участь в обговоренні на інтерактивній лекції та СЗ	0-4
4	Екзистенційні теми в українському і світовому кіно.	Тема релігії в українському та світовому кіно.	Участь в обговоренні на інтерактивній лекції та СЗ	0-4
5	Антропология екранного простору.	Екранний образ міського простору: Київ, Харків, Одеса.	Участь в обговоренні на інтерактивній лекції та СЗ	0-4
6	Гендерні аспекти українського і світового кіно.	Жіноча режисура в сучасному кінопроцесі.	Доповідь на СЗ	0-20
			Участь в обговоренні на інтерактивній лекції та СЗ	0-4
7	Образ України та українців на світовому екрані.	Типологія образу українців у світовому кіномистецтві.	Доповідь на СЗ	0-20
			Участь в обговоренні на інтерактивній лекції та СЗ	0-4
8	Стратегічні наративи в світовому кінопроцесі.	Історичний наратив у світовому та українському аудіовізуальному мистецтві.	Участь в обговоренні на інтерактивній лекції та СЗ	0-4
9	Культурна глобалізація і національні кінематографії.	Глокалізація національних кінематографій.	Участь в обговоренні на	0-4

№	Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
			інтерактивній лекції та СЗ	

Критерії оцінювання самостійної роботи

8. Критерії оцінювання доповіді за результатами самостійної роботи

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент глибоко і системно засвоїв матеріал; тема розкрита повно, логічно та аргументовано; опрацьовано рекомендовану та додаткову наукову літературу; використано конкретний кінематографічний матеріал; продемонстровано здатність до самостійного аналізу, порівняння явищ українського і світового кіно, узагальнення та формулювання обґрунтованих висновків; коректно використано кінознавчу термінологію, фактичні та фільмографічні дані; студент упевнено відповідає на запитання й аргументує власну позицію.	18-20
Студент добре засвоїв матеріал і правильно розкриває основні аспекти теми; використовує наукові джерела та конкретні приклади з кінематографа; демонструє здатність до аналізу й порівняння, однак окремі положення недостатньо поглиблені або аргументовані; допускаються незначні неточності, що не впливають на загальне розуміння проблеми.	14-17
Студент засвоїв основний матеріал, але виклад має переважно описовий характер; використання наукової літератури й кінематографічного матеріалу обмежене; порівняльний аналіз і власні висновки недостатньо розвинуті; наявні окремі фактичні або термінологічні неточності.	9-13
Матеріал засвоєно фрагментарно; тема розкрита частково й недостатньо аргументовано; доповідь переважно зводиться до переказу; робота з науковими джерелами та конкретним кінематографічним матеріалом недостатня або відсутня; студент допускає суттєві фактичні й термінологічні помилки та має труднощі з відповідями на запитання.	1-8
Завдання не виконано або доповідь не відповідає заявленій темі.	0

Критерії оцінювання участі в обговореннях тем за дисципліною на інтерактивних лекціях та семінарах

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент активно й змістовно бере участь в обговоренні; демонструє ґрунтовне опрацювання матеріалу теми та рекомендованих джерел; аргументує власну позицію, залучає конкретні приклади з українського і світового кіно, встановлює між ними зв'язки, коректно реагує на висловлювання інших учасників дискусії та здатний формулювати самостійні висновки.	3
Студент епізодично бере участь в обговоренні; демонструє знання основного матеріалу, однак відповіді мають переважно репродуктивний характер, аргументація й використання конкретного кінематографічного матеріалу обмежені.	2
Участь в обговоренні мінімальна; висловлювання фрагментарні, малоаргументовані, містять суттєві неточності або засвідчують недостатнє опрацювання матеріалу теми.	1
Студент не бере участі в обговоренні або його відповіді не стосуються проблематики теми.	0

Критерії оцінювання за «Системність роботи протягом семестру»

Критерії оцінювання	Кількість балів
Усі завдання виконані своєчасно; джерела добираються коректно; студент демонструє здатність пов'язувати матеріал різних тем.	4
Робота загалом системна, є окремі недоліки.	3
Нерегулярність виконання або помітні прогалини в знаннях.	2
Системність роботи студента мінімальна.	1
Системної роботи протягом семестру не продемонстровано.	0

Визнання результатів навчання, здобутих у процесі формальної, неформальної та/або інформальної освіти

Відповідно до [Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у процесі формальної, неформальної та/або інформальної освіти](#), Університету здобувач має право подати для визнання результати навчання, підтверджені відповідними документами (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом тощо). Це можуть бути результати, здобуті під час участі в онлайн- чи очних курсах, програмах неакадемічних обмінів, конференціях, тренінгах, семінарах, лекціях, майстер-класах, літніх або зимових школах, стажуваннях та інших освітніх заходах.

У межах дисципліни «Українське кіно в контексті світового кінопроцесу» можуть бути визнані також результати навчання, здобуті під час участі в освітніх і професійних заходах міжнародних кінофестивалів – лекціях, майстер-класах, семінарах, тренінгах, публічних дискусіях, професійних зустрічах та інших складових фестивальних програм. За умови відповідності таких результатів тематиці та результатам навчання дисципліни і їх визнання в установленому Університетом порядку вони можуть бути зараховані як виконання відповідних завдань самостійної роботи.

9. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль (ПК) за результатами виконання завдань для самостійної роботи – публічні доповіді здобувачів на семінарських заняттях, а також участь в обговореннях на семінарських заняттях та інтерактивних лекціях.

Підсумковий (семестровий) контроль – 1 семестр (1 курс)

Форма проведення: залік (підсумкова оцінка поточного контролю за семестр)

**Розподіл балів, які отримують студенти
за результатами поточного контролю**

Тема	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Сума балів
Доповіді за результати СР				20		20	20			60
Участь в обговоренні тем за результатами СР на інтерактивних лекціях та СЗ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Системність роботи протягом семестру	4									4
ПК										100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

10. Рекомендована література

Основна:

1. Волошенюк О. Хроніка пошанування Сергія Параджанова крізь призму мистецьких подій та текстів: 2024–2025. Науковий вісник КНУТКіТ ім. І. К. Карпенка-Карого. 2026. <https://nv.knutkt.edu.ua/article/view/359404>
2. Грабович І. Два метасюжети: мандрівка й толока. Детектор медіа. 2020. 4 квітня. <https://detector.media/kritika/article/176123/2020-04-04-kino-berezhnya-dva-ukrainski-metasyuzhety-mandrivka-y-toloka/>
3. Данилюк В. Наративи в ігровому кіно: сутність, значення і контекст російсько-української війни. Питання культурології. 2025. № 45. С. 90–108. <https://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/325037>

4. Демура А. Кіно травмуючої дійсності: між репрезентацією та досвідом. Науковий вісник КНУТКиТ ім. І. К. Карпенка-Карого. 2024. № 34. С. 106–113. <https://nv.knutkt.edu.ua/article/download/305198/306893>
5. Журавльова Т. Жанр мелодрами та гендерні стереотипи в екранних мистецтвах. Науковий вісник КНУТКиТ ім. І. К. Карпенка-Карого. 2023. № 33. С. 103–110. <https://nv.knutkt.edu.ua/article/view/291482>
6. Журавльова Т. Чоловічі образи в українському кінематографі: «слабкий батько» як соціокультурний конструкт екрану 1920–1930-х років. Мистецтвознавство України. 2024. № 24. <https://mystukr.mari.kyiv.ua/article/view/318918>
7. Клопенко М. Екзистенціальний вимір польського кіно «морального занепокоєння» та фільмів української «міської прози»: діалог культур. Культура України. 2025. № 88. С. 55–72. <https://ku-khsac.in.ua/article/download/325592/315529>
8. Матяш І. Eugène Deslaw: un cinématographe français et un historien ukrainien de la diplomatie. Kyiv; Nice; New York; Ostroh, 2019. 196 p. <https://idud.oa.edu.ua/matiash-i-eugene-deslaw-un-cinematographe-francais-et-un-historien-ukrainien-de-la-diplomatie/>
9. Новікова Л. Динаміка зміни іміджу України в аудіовізуальному мистецтві XXI століття. Матеріали до української етнології. 2022. Вип. 21 (24). С. 112–116. <https://mue.etnolog.org.ua/2022-rik/21-24/2460-rozvidky-ta-materialy/5524-dynamika-zminy-imidzhu-ukrainy-v-audiovizualnomu-mystetstvi-xxi-stolittia>
10. Новікова Л. Італійська рецепція фільмів Олександра Довженка. IX Міжнародний конгрес українців. Мистецтвознавство. Культурологія. Київ, 2019. С. 351–358. <https://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/zbirnyky/2019/mk.pdf>
11. Новікова Л. Одеса як основа кіносіту Кіри Муратової. Кіно-Театр. 2025. № 6. С. 31–33. <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/30c7de1e-999a-4d6c-9354-1ebe09eb29a7>
12. Новікова Л. Українське кіно у світовому кінопроцесі: фестивалі, копродукція, сервісна співпраця. Енергія відродження. Українське кіно 2014–2020. Київ, 2022. С. 229–237. <https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstreams/8ee88a75-d528-4664-8879-b4a8c126aead/download>
13. Новікова Л. Український кінематограф у добу глобалізації світового кіновиробництва. Українська художня культура в умовах інформаційного суспільства. Київ: ІМФЕ, 2019. С. 279–298. <https://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2019/kult.pdf>
14. Пототська О., Коробко М. Cinema between the past and future: traditions, preservation, popularization. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2024. № 50. С. 58–70. <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/974>
15. Сукненко С. Станіслав Сукненко: кіноілюзіон як терапія. І не тільки... / інтерв'ю Л. Брюховецької. Кіно-Театр. 2024. № 1. С. 38–40. <https://ktm.ukma.edu.ua/index.php/ktm/article/view/482>
16. Черкасова Н. «Містер Джонс» і зображення Голодомору на світовому екрані. Культура України. 2025. № 87. С. 72–86. <https://ku-khsac.in.ua/article/view/322046>
17. Чміль Г. Людина –екран: візуальна антропологія (пост)сучасності. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2020. 256 с. https://icr.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Book_2020_Hanna_Chmil.pdf
18. Iordanova D. Introduction: Ukrainian Cinema's Top 100. Studies in World Cinema. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 117–134. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p117_001.pdf

19. Kuzma K. The Earth in the Land: Internationalism, Regional Culturalism, and Cosmopolitanism in 1960s Films from Soviet Ukraine. *Studies in World Cinema*. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 218–242. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p253_008.pdf
20. Ladygina Y. V. Cyborgs vs. Vatriks: Hybridity, Weaponized Information, and Mediatized Reality in Recent Ukrainian War Films. *Studies in World Cinema*. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 157–193. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p253_008.pdf
21. Menechelli P. Cinema as Soft Power: China's Strategic Narratives in Brazil. *Revista Brasileira de Política Internacional*. 2025. Vol. 68, No. 2. Article e016. <https://www.scielo.br/j/rbpi/a/mVDX5cKbXWysVjvMSPsc8mQ/?format=pdf&lang=en>
22. Papazian E. Ethnography, Incongruity, History: Soviet Poetic Cinema. *The Russian Review*. 2023. <https://doi.org/10.1111/russ.12400>
23. Pohrebniak H. Ukrainian Cinematography in the Context of Intercultural Cooperation. *Images*. 2023. Vol. 34, No. 43. P. 77–92. <https://doi.org/10.14746/i.2023.34.43.6>
24. Sachleben M. Contested Identities, Hunger, and Emigration: Themes in Ukrainian Cinema to Explain the Present Day. *Czech Journal of International Relations*. 2024. Vol. 59, No. 1. P. 153–176. <https://doi.org/10.32422/cjir.771>
25. The Question of Language in Contemporary Ukrainian Cinema / A. Vidaud. *Studies in World Cinema*. 2024. Vol. 4, No. 2. P. 135–156. https://brill.com/view/journals/swc/4/2/article-p253_008.pdf
26. Zhuravliova T. V. Images of Women in Ukrainian Poetic Cinema: Metamorphoses of Femininity. *European Scientific e-Journal*. 2025. No. 37. P. 7–16. <https://doi.org/10.47451/cul2025-05-01>

Додаткова:

27. Брюховецька Л. Найцікавіша історія в Європі. Екранні версії. Київ: Задруга, 2014. 496 с. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=6287>
28. Галюк С. В. Креативні індустрії як складова сучасної культури. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2024. № 1. С. 119–125. https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5418/Visnyk_2024_1_DOI-119-125.pdf?isAllowed=y&sequence=1
29. Госейко Л. Історія українського кінематографа. 1896–1995. Київ: KINO-КОЛО, 2005. 464 с. https://ebooks.znu.edu.ua/index.php?action=url/view&url_id=48321
30. Зарічна Я. Кінофестивалі як частина глобального кінопроцесу. *Культурологічний альманах*. 2024. № 4. С. 112–124. <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/508>
31. Кузнецов С., Левченко М., Форостян А. Транснаціональні медіа та глобалізація: взаємозв'язок культур та інформаційних технологій. *Медіа та глобальні комунікації*. 2024. № 3. С. 112–126. <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/b9362018-15e1-4239-b44f-0f0ffb0ee4d9>
32. Матяш І. «Я борюсь тут проти буржуазного кіна...»: нові документи про співпрацю Євгена Слабченка (Ежена Деслава) з ВУФКУ. *Кіно-Театр*. 2015. № 3. С. 41–44. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4d72b277-1d56-49a4-83d1-9fb44593082c/content>
33. Поетичне кіно: заборонена школа: збірник статей і матеріалів / упоряд. Л. Брюховецька. Київ: АртЕк, 2001. 464 с. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2882>
34. Селянінова А. Фестивальний та комерційний успіх кіно: глобальні перспективи. *Кіно-Театр*. 2023. № 5. С. 15–28. <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/b5e310d2-a583-4ab8-9d1c-1db43133dd11>

35. Стягайло В. Анна Стен: історія першої української зірки Голлівуду. LB.ua. 2026. липня.
12
https://lb.ua/culture/2026/07/12/750828_anna_sten_istoriya_pershoyi.html
36. Nebesio B. Y. Panfuturists and the Ukrainian Film Culture of the 1920s. KinoKultura. 2009. Special Issue No. 9. <https://www.kinokultura.com/specials/9/nebesio.shtml>